

ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІНФРАСТРУКТУРИ ТА ТЕХНОЛОГІЙ
КИЇВСЬКИЙ ІНСТИТУТ ВОДНОГО ТРАНСПОРТУ
ІМЕНІ ГЕТЬМАНА ПЕТРА КОНАШЕВИЧА-САГАЙДАЧНОГО
ФАКУЛЬТЕТ СУДНОВОДІННЯ

КАФЕДРА ПСИХОЛОГІЇ ТА СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНИХ ДИСЦИПЛІН

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ
ДИСЦИПЛІНИ
«ПСИХОЛОГІЯ»

Затверджено:
Протокол засідання кафедри ПСГД
№ 1 від 29 серпня 2023 р.
В.о. завідувача кафедри ПСГД

Олена ТИРОН

Викладач	ПІЩАНА Вікторія Миколаївна
Посилання профіль викладача на сайті ДУІТ	https://kivt.duit.edu.ua/fsv/pssgd/#section_2
E-mail	torip1005@gmail.com
Факультет, Кафедра	Київський інститут водного транспорту імені гетьмана Петра Конашевича-Сагайдачного Факультет судноводіння Кафедра психології та соціально-гуманітарних дисциплін м. Київ, вул. Кирилівська, 9, ауд. 303-А телефон: +38-066-783-22-81
Консультації	Кожний вівторок та п'ятниця з 14 ⁰⁰ до 15 ⁰⁰ м. Київ, вул. Кирилівська, 9, ауд. 303-А або за ZOOM посиланням http://us05web.zoom.us/j/84684852678?pwd=ck5DTWRwb3A0ZWxncTV0Y0tTZG1CUT09 Ідентифікатор конференції: 846 8485 2678
Офіційна назва освітньої програми	Психологія
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Галузь знань, спеціальність	07 «Управління та адміністрування» 076 «Підприємництво та торгівля»
Статус дисципліни (обов'язкова, вибіркова)	Вибіркова компонента

Курс/ Семестр викладання	2/3
Обсяг дисципліни	3 кредити ECTS / 90 загальна кількість годин
Види та кількість аудиторних занять, денна/ заочна	Лекції – 16 годин Практичні заняття – 14 годин
Форма контролю	Залік
Локація та матеріально-технічне забезпечення	Аудиторія згідно з розкладом. Мультимедійний проєктор, мережа Internet.
Мова викладання	Українська
Мета вивчення дисципліни	Полягає у пізнанні студентами закономірностей психології як науки, формуванні у них знань, навичок і вмінь, розвитку здібностей, що дають змогу здійснювати управлінську, організаційну, методичну та інноваційну діяльність, усвідомленні своєї інтелектуальної місії для прийняття збалансованих управлінських рішень у контексті загально цивілізаційного прогресу.
Інтегральна компетентність	Здатність вирішувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері маркетингової діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування відповідних теорій та методів і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.
Загальні компетентності	ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. ЗК 2. Здатність застосовувати отримані знання в практичних ситуаціях. ЗК 5. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій. ЗК 6. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. ЗК 7. Здатність працювати в команді. ЗК 8. Здатність виявляти ініціативу та підприємливість. ЗК 10. Здатність діяти відповідально та свідомо. ЗК 12. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.
Програмні результати навчання	РН 2. Застосовувати набуті знання для виявлення, постановки та вирішення завдань за різних практичних ситуацій в підприємницькій та торговельній діяльності. РН 6. Вміти працювати в команді, мати навички міжособистісної взаємодії, які дозволяють досягати професійних цілей. РН 10. Демонструвати здатність діяти соціально відповідально на основі

	<p>етичних, культурних, наукових цінностей і досягнень суспільства.</p> <p>РН 12. Володіти методами та інструментарієм для обґрунтування управлінських рішень щодо створення й функціонування підприємницьких та торговельних структурах.</p> <p>РН 21. Вміти обґрунтовувати управлінські рішення щодо впровадження інноваційних проектів суб'єктів підприємництва та підвищення їх конкурентоспроможності в умовах швидкої зміни сучасного бізнессередовища.</p>
--	---

ЧОМУ ВАЖЛИВИЙ КУРС:

Психологія і діяльність у сфері організації та здійснення інноваційного підприємництва нерозривно пов'язані, так як більшість прийомів економічно ефективною торговельною діяльністю запозичені саме з психологічних досліджень і базуються на відомих принципах психології.

ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ЗА ТЕМАМИ

Змістовний модуль 1. Психічний світ людини

Тема 1. Психологія як наука. школи, напрямки, концепції у психології.

Психологія як наука про виникнення, функціонування і розвиток психіки. Становлення предмета психології. Основні завдання психології на сучасному етапі. Психіка як об'єкт психології. Мозок і психіка.

Основні процеси і закони вищої нервової діяльності. Умовні й безумовні рефлексії. Перша та друга сигнальні системи. Локалізація психічних функцій у корі головного мозку. Теорія системної динамічної локалізації (мозкової організації) вищих психічних функцій людини (А. Лурія).

Напрями наукової психології у Західній Європі й США: психоаналіз, біхевіоризм, гештальтпсихологія, когнітивна психологія, гуманістична психологія. Розвиток вітчизняної психології.

Тема 2. Методи психологічного дослідження.

Методологічна основа вивчення психіки: принципи детермінізму, єдності свідомості та діяльності, розвитку, системності тощо. Основні групи методів психології. Організаційні методи: порівняльне, комплексне дослідження. Емпіричні методи: об'єктивне спостереження і самоспостереження, експеримент (лабораторний, природний, констатуючий і формуючий), психодіагностика (тести, опитувальники, анкети, інтерв'ю, соціометрія), аналіз продуктів діяльності. Методи обробки даних: кількісний (статистичний) і якісний аналіз. Методи корекції: груповий тренінг і аутотренінг, психотерапія.

Методики психологічного дослідження. Етапи психологічного дослідження: підготовчий, власне експериментальний, кількісної обробки даних, інтерпретації отриманих даних. Визначення центральної тенденції і розкидання даних, статистичної достовірності зв'язків і відмінностей між емпіричними даними дослідження психіки.

Тема 3. Психічний світ людини.

Теоретичні підходи до проблеми виникнення психіки. Виникнення психіки як результат еволюції нервової системи. Умови розвитку психіки.

Особливості й форми прояву психіки в поведінці: інстинкти, навички, інтелектуальна поведінка. Спілкування і «мова» тварин. Умови переходу до вищої форми відображення -

людської свідомості. Роль праці та спілкування у виникненні свідомості. Суть відмінностей психіки тварин і людини.

Свідомість і мовлення. Свідоме і несвідоме.

Тема 4. Психічні процеси та стани в пізнавальній діяльності людини.

Поняття «відчуття» і «сприймання». Класифікація відчуттів. Види відчуттів. Загальні властивості відчуттів: якість, інтенсивність, тривалість, просторова локалізація подразників. Поріг чутливості та його вимір. Удосконалення відчуттів. Компенсаційний ефект. Сприймання як перцептивна діяльність суб'єкта. Характеристики сприймання: предметність, цілісність, структурність, константність, осмисленість. Залежність сприймання від попереднього досвіду і характеру діяльності. Сприймання простору і часу. Зорові ілюзії. Удосконалення сприймання. Спостереження як цілеспрямоване сприймання. Методи вивчення чуттєвих форм пізнання дійсності.

Поняття про пам'ять. Фізіологічні основи пам'яті. Види пам'яті. Класифікація пам'яті: за модальністю (наочно-образна, рухова, емоційна, словесно-логічна), тривалістю зберігання (миттєва, короткочасна, проміжна, довгострокова), цілями діяльності (мимовільна, довільна). Процеси пам'яті. Запам'ятовування: мимовільне і довільне, механічне і логічне. Відтворення. Забування. Умови і прийоми підвищення ефективності пам'яті. Методи вивчення пам'яті.

Поняття про мислення. Мислення і чуттєве пізнання. Операції мислення: порівняння, аналіз, синтез, абстракція, конкретизація, узагальнення. Форми мислення: поняття, судження, умовивід. Класифікація видів мислення: за формою (предметно-дійове, наочно-образне, словесно-логічне), характером розв'язаних задач (теоретичне, практичне), ступенем новизни й оригінальності (репродуктивне, творче), ступенем розгорнутості (дискурсивне, інтуїтивне). Індивідуальні особливості мислення: глибина, самостійність, широта, гнучкість, швидкість розумових операцій. Мислення і мовлення. Мислення як процес розв'язання завдань. Етапи розв'язання завдань і розумові дії. Засоби активізації розумової діяльності людини. Методи вивчення мислення.

Поняття про увагу. Фізіологічні основи уваги. Механізми мозкової діяльності, що забезпечують зосередження на об'єкті. Характеристики уваги: стійкість, переключення, розподіл, обсяг. Види уваги: мимовільна, довільна, післядовільна. Взаємозв'язок якостей уваги і властивостей нервової системи. Умови привертання уваги. Підтримка уваги у процесі діяльності. Методи вивчення уваги.

Поняття про уяву. Випереджальне відображення у процесі уяви. Види уяви: мимовільна і довільна, репродуктивна і творча. Фантазія, марення, мрії. Фізіологічні основи уяви. Засоби і прийоми створення нових образів: типізація і гіперболізація, аглютинація, схематизація. Методи вивчення уяви. Уява і творча діяльність.

Поняття про почуття. Функції почуттів. Фізіологічні основи почуттів. Форми переживання почуттів. Емоції. Класифікація емоцій. Емоційний тон відчуттів. Емоційні стани. Афекти. Настрій. Стрес, дистрес, тривожність. Емоційні властивості особистості. Соціальна обумовленість людських почуттів. Почуття й особистість. Вищі почуття: моральні, інтелектуальні, естетичні, праксичні. Методи вивчення емоційної сфери людини. Можливості саморегуляції емоцій.

Поняття про волю. Функції волі. Воля як саморегуляція діяльності. Прояви волі. Потяги і бажання. Прагнення особистості. Ризик і його види. Вольові якості. Простий і складний вольовий акт. Структура складного вольового акту. Ухвалення рішення і його реалізація. Взаємозв'язок мотивів і волі. Можливості самовиховання волі.

Тема 5. Психологічна характеристика особистості.

Поняття про особистість у психології. Співвідношення понять «людина», «індивід», «особистість», «суб'єкт», «індивідуальність». Структура особистості. Біологічне і соціальне в

структурі особистості. Мотиваційна сфера особистості. Потреби як джерело активності особистості. Мотиви. Види мотивів. Потяги й схильності. Інтереси. Переконавання і світогляд. Установка особистості. Ціннісні орієнтації особистості як змістовна характеристика мотиваційної сфери особистості. Спрямованість особистості. Форми прояву спрямованості. Самосвідомість особистості. Образ “Я” як установка особистості. Самооцінка та її роль у становленні самосвідомості особистості. Рівень домагань. Психологічний захист особистості. Можливості розвитку самосвідомості особистості. Формування особистості. Рушійні сили розвитку особистості. Формування особистості як процес і результат її розвитку. Формування особистості як цілеспрямоване виховання.

Тема 6. Вплив на поведінку та діяльність темпераменту, характеру людини.

Поняття про діяльність. Діяльність та імпульсивна поведінка. Діяльність як зовнішня (фізична) і внутрішня (психічна) активність. Роль діяльності в становленні особистості. Структура діяльності людини: мета, мотиви, дії. Дія як процес, спрямований на досягнення поставленої мети. Дія і рух. Види дій. Навички і вміння. Етапи і чинники продуктивності формування навичок. Взаємодія навичок. Перенесення й інтерференція навичок. Уміння як використання знань і навичок для досягнення мети діяльності. Навички як дія, виконання якої стало потребою. Звички. Формування діяльності. Основні види діяльності (праця, навчання, гра) та їх психологічна характеристика.

Поняття про темперамент. Теорії темпераменту: гуморальна, конституціональна, фізіологічна. Тип вищої нервової діяльності та темперамент. Типи темпераменту. Прояв темпераменту у трудовій і навчальній діяльності. Темперамент й індивідуальний стиль діяльності.

Поняття про характер. Темперамент і характер. Характер та індивідуальність людини. Структура характеру. Риси характеру і становлення особистості. Акцентуації характеру. Методи вивчення характеру. Виразні ознаки характеру. Вчинки і дії. Проблема взаємозв'язку характеру і зовнішнього вигляду людини. Формування характеру. Характер і обставини.

Тема 7. Особистість та її значення в управлінні.

Індивідуальні та психологічні властивості індивіда і прояви поведінки. Характер та основні типи акцентуації характеру. Статусно-ролева концепція особистості. Соціальна поведінка: загальна характеристика. Девіантна поведінка, її види. Вольові якості. Особливості поведінки особистості у групі. Статус. Позиція. Роль. Групові норми. Групова згуртованість. Міжособистісна сумісність. Активність особистості. Самоактуалізація. Творчість як чинник активності особистості.

Тема 8. Конфлікт як соціально-психологічний феномен. Стратегії розв'язання конфліктів.

Поняття конфлікту, його природа. Причини виникнення конфліктів. Стратегія поведінки в конфлікті. Тактика поведінки в конфлікті. Учасники конфліктів, види. Основні правила безконфліктної поведінки. Типологія конфліктів. Стадії протікання конфліктів. Методики управління конфліктами. Переговори - універсальний метод розв'язання конфліктів. Управління соціальними конфліктами, змінами, стресами.

Сутність і види конфліктів в організації. Основні джерела і причини виникнення конфліктів в управлінні. Форми й типи поведінки людини в конфліктній ситуації.

Практичні заняття курсу передбачають виконання тестових завдань, опитування та дискусії за темами, короткі виступи та презентації з тематики дисципліни.

ОЦІНЮВАННЯ

Загальне оцінювання знань, умінь і навичок здобувачів складається з суми балів за результатами поточного контролю за семестр. Максимальна сума балів - 100. Мінімальна - 60.

Поточне тестування та самостійна робота								Сума
Змістовий модуль 1								
Тема 1	Тема 2	Тема 3	Тема 4	Тема 5	Тема 6	Тема 7	Тема 8	
10	10	20	10	10	10	20	10	100

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ НАЦІОНАЛЬНА ТА ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
64-74	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

«Відмінно» - A (90-100 балів) – виставляється студенту, який глибоко та міцно засвоїв матеріал, відмінно справляється з задачами та питаннями, показує знайомство з фаховою літературою, володіє різносторонніми навичками та прийомами виконання практичних завдань, вміє добре орієнтуватись у виробничих ситуаціях.

«Добре» - BC (75-89 балів) – виставляється студенту, який твердо знає програмний матеріал, правильно застосовує теоретичні знання при рішенні практичних завдань, володіє необхідними навичками та прийомами їх виконання.

«Задовільно» - DE (60-74 балів) – виставляється студенту, який має знання тільки основного матеріалу, але не засвоїв його деталей, допускає неточності, неправильне тлумачення окремих елементів завдання та відчуває труднощі при виконанні практичних завдань.

«Незадовільно» - FX (35-59 балів) - виставляється студенту, який дає необґрунтовані відповіді на запитання, допускає суттєві помилки у використанні понятійного апарату. Не простежується логічність та послідовність думки. Формулювання хаотичні та не усвідомлені.

«Незадовільно» - F (1-34 балів) - виставляється студенту, який не засвоїв зміст дисципліни, вміння та навички не набуті.

ІНФОРМАЦІЙНО- МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Робоча програма навчальної дисципліни.
2. Силабус навчальної дисципліни.
3. Конспект лекцій.
4. Електронні ресурси бібліотеки ДУІТ: <https://library.duit.in.ua>

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Основи психології. Підручник/за заг. ред. О. В. Киричука, В. А. Роменця. К.: Либідь, 2010. 632 с.
2. Психологія. Підручник для студентів вищих навчальних закладів / за редакцією І. Ф. Прокопенка. Х.: «Фоліо», 2012. 863 с.
3. Савчин М.В. Загальна психологія. Навч. посіб. для студ. вищих навч. закладів – К.: Академвидав, 2021. 464 с.
4. Піщана В. М. Психологія. Методичні рекомендації до вивчення дисципліни для студентів денної та заочної форм навчання. К.: ДУІТ, 2021. 39 с.

Додаткова інформація

Детальнішу інформацію щодо методів навчання, форм оцінювання, самостійної роботи та повного списку літератури наведено у Робочій програмі навчальної дисципліни.

ПОЛІТИКА ДИСЦИПЛІНИ

Щодо академічної доброчесності

Дотримання академічної доброчесності засновується на ряді положень та принципів академічної доброчесності, що регламентують діяльність здобувачів вищої освіти та викладачів ДУІТ:

[Кодекс академічної доброчесності Державного університету інфраструктури та технологій](#)

[Положення про систему забезпечення академічної доброчесності у Державному університеті та технологій](#)

[Положення про Комісію з академічної доброчесності у ДУІТ та Комісію з етики та управління конфліктами у сфері академічної доброчесності у ДУІТ](#)

Порушення [Кодексу академічної доброчесності ДУІТ](#) є серйозним порушенням, навіть якщо воно є ненавмисним.

Списування під час контрольних заходів заборонені.

Усі письмові роботи, виконані в електронному вигляді (реферати), перевіряються на наявність плагіату згідно з [Положенням про порядок перевірки навчальних, кваліфікаційних, науково-методичних наукових та інших робіт на наявність ознак академічного плагіату у ДУІТ](#). У випадках виявлення порушення – реагування відповідно до [Кодексу академічної доброчесності ДУІТ](#).

Щодо відвідування

Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, за яке нараховуються бали. За об'єктивних причин (хвороба, міжнародне стажування, індивідуальний графік тощо) навчання може відбуватися в онлайн (або змішаній) формі за погодженням із деканом

факультету.

Неформальна освіта

Можливість зарахування результатів неформальної освіти регламентується «[Положенням про визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті здобувачами вищої освіти ДУІТ](#)».